

Barnahus-toiminnan muutosviestintäsuunnitelma

Johdanto.....	2
Lakimuutoksen keskeiset termit	3
Tavoitteet.....	5
Pääviestit	6
Kohderyhmät ja viestintätarpeet	8
Lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksiköt (OiPsy)	8
Poliisi ja Poliisihallitus	10
Syyttäjälaitos	11
Lupa- ja valvontavirasto	12
Viestinnän vaiheet	13
Kanavat.....	14
Toimenpiteet ja vastuut.....	15
Lain valmistelu	15
Lain hyväksyminen	17
Lain voimaantulo	19
Ensimmäinen toimintavuosi.....	21
Seuranta ja arviointi	22
Mittarit.....	22

Johdanto

Tervetuloa Barnahus-toiminnan muutosviestintäsuunnitelman pariin. Tämä suunnitelma toimii muutosviestinnän suunnittelun ja tekemisen työkaluna Barnahus-toimintaa säätelevän lainsäädännön muuttuessa. Muutosviestintäsuunnitelma on tehty lainsäädännön muutosennakoiden. Löydät suunnitelmasta kootusti tiedot siitä, mitä tavoittelemme viestinnällä, mitä viestimme lakimuutoksesta, kenelle ja millä tavoin.

Laki lapsiin liittyvien rikosepäilyjen selvittämisessä avustavista terveydenhuollon yksiköistä tulee voimaan vuoden 2027 alussa. Uusi laki korvaa vanhan lain lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä.

Vuosina 2019–2026 THL:n koordinoimassa Barnahus-hankkeessa on tehostettu lapsiin kohdistuneiden väkivalta- ja seksuaalirikosten tutkintaprosesseja sekä rikoksen kokeneiden lasten tukea ja hoitoa Suomessa. Suuntaviivoina ovat toimineet eurooppalaiset Barnahus-standardit, jotka korostavat lapseen kohdistuvaa väkivaltaa sekä rikoksena että kokemuksena, joka vaatii suojelua, tukea ja usein myös hoitoa.

Barnahus (islanniksi lasten talo) on lapsiystävällinen, monialaisen viranomaisyhteistyön malli lasten auttamiseksi tilanteissa, joissa heidän epäillään kokeneen väkivaltaa.

Barnahusin tarkoitus on tarjota jokaiselle lapselle koordinoidusti ja tehokkaasti apua ja ehkäistä lapsen uudelleentraumatisoituminen tutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana.

Uusi laki vakiinnuttaa ja yhdenmukaistaa Barnahus-hankkeessa edistetyn toimintamallin valtakunnalliseksi ja lakisääteiseksi toimintatavaksi lapsiin liittyvien rikosepäilyjen selvittämisessä. THL vastaa jatkossa Barnahus-toiminnan kansallisesta ohjauksesta, kehittämisestä, yhtenäistämisestä ja koordinoinnista. Viisi lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksikköä (OiPsy-yksiköt)

avustavat esitutkintaviranomaisia, syyttäjää ja tuomioistuimia lapsiin liittyvien rikosten selvittämisessä.

Uusi laki kattaa kaikki rikoslajit sekä koskettaa kaikkia alle 18-vuotiaita lapsia. Ennen lain piirissä olivat vain seksuaali- ja pahoinpitelyrikokset ja alle 16-vuotiaat. Vanha laki on vuodelta 2008, joten uusi lainsäädäntö päivitetään kuvaamaan entistä paremmin nykyistä työtapaa sekä kansallista ja kansainvälistä kehitystä. Laki selkeyttää ja syventää viranomaisten yhteistyötä sekä helpottaa monialaista tiedonvaihtoa. Lain keskiössä on yhä lapsen etu.

Tämä suunnitelma kuvaa viestintää lain valmistelun, hyväksynnän ja toimeenpanon aikana, ja se on tarkoitettu työkaluksi sekä THL:lle että sidosryhmille muutoksen läpiviemiseksi. Suunnitelma ei kuvaa yleistä viestintää Barnahus-toiminnasta.

Jatkossa THL:n toteuttama viestintä Barnahus-toiminnasta tapahtuu THL:n brändin alla, noudattaen THL:n brändiohjeistusta. Näin vahvistamme tietoisuutta THL:stä toiminnan lakisääteisenä koordinoijana ja ohjaajana. Viestinnän materiaaleihin voidaan lisätä myös yhteistyökumppaneiden tunnuksia.

Lakimuutoksen keskeiset termit

Taustayhteenveto ja riskiarviointi

Lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksikön kokoama yhteenveto lasta koskevista tiedoista, jotka ovat olennaisia arvioitaessa lapsen tilanteeseen liittyviä väkivallan riskitekijöitä ja sitä, mihin toimiin esitutkinnassa ryhdytään ja kuinka kiireellisesti toimet toteutetaan.

Käytännössä kyseessä on yhteenveto lapsen taustatiedoista. Yhteenvedon avulla kerätään taustatietoja lapsen ja hänen perheensä olosuhteista monialaisen viranomaisyhteistyön pohjaksi. Osana lapsen taustatiedoista tehtävää yhteenvetoa arvioidaan lasta koskeva riskiarviointi. Kansallisesti Poliisihallitus ja THL tulevat ohjaamaan taustayhteenvedon tekemiseen yhtenäisellä lomakepohjalla.

Lapsi- ja nuorisoriikostutkinnan käsikirjassa asiasta linjataan seuraavasti: Lapsiriikostutkinnan esikäsittelyssä tärkeänä työkaluna toimii yhteenveto lapsen taustatiedoista -lomake, jolla selvitetään lapsen taustatiedot sosiaali- ja terveydenhuollosta. Lomake on kehitetty poliisin valtakunnalliseen käyttöön lapsen taustatietojen kartoitukseen rikosprosessia varten. Lomakkeen käytöllä pyritään yhtenäistämään toimintatapoja taustatietojen keräämisessä ja keräämään rikosepäilyn, lapsen tilanteen ja riskinarvioinnin kannalta relevantit tiedot lapsiasianomistajista.

Lomakkeen käyttö takaa valtakunnallisesti standardoidun ja järjestelmällisen taustatietojen kirjaustavan, mikä helpottaa arkistointia ja yhteistyötä eri poliisiyksiköiden välillä laajemmissa rikostutkintakokonaisuuksissa. Lapsen taustatietojen valossa poliisi voi tehdä informoidun päätöksen esitutkinnan aloittamisesta ja sen aikana tehtävistä toimista niillä tiedoilla, mitä poliisilla sillä hetkellä on käytettävissä. Lomake takaa siis myös oikeusturvallisen ja läpinäkyvän asian käsittelyn ja tuo näkyväksi sen, mitä tietoja poliisilla on ollut käytettävissä esitutkinnan päätöksenteossa.

Suomi on ratifionut Istanbulin sopimuksen eli sen sisältö on Suomea velvoittavaa. Sopimuksen mukaan riskinarviointi kuuluu ”kaikille asianomaisille viranomaisille”, ei pelkästään poliisille. Riskinarviointi kuuluu toimivaltaisille viranomaisille, eikä sitä voida säilyttää vain yhdelle toimijalle. Jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että väkivaltaa kohtaavat viranomaiset tekevät tai käynnistävät riskinarvioinnin ja että arviointi johtaa tarvittaviin suojelutoimiin. Suomessa tämä tarkoittaa käytännössä ainakin poliisia, sosiaalihuoltoa ja terveydenhuoltoa, tilanteesta riippuen. Barnahus-näkökulmasta voidaan perustellusti tulkita, että lapseen kohdistuvan väkivallan tilanteissa riskinarvioinnin pitäisi olla moniammatillinen prosessi eikä yksittäisen viranomaisen tehtävä

Moniammatillinen asiantuntijaryhmä

Moniammatillinen asiantuntijaryhmä voi käsitellä OiPsy-yksikön laatimaa yhteenvetoa lasta koskevista tiedoista sen arvioimiseksi, millä

eri viranomaisten toimenpiteillä voidaan parhaiten edistää lapsen edun toteutumista. Kokouksessa käsitellään yksittäisen lapsen asioita. Kokoukseen osallistuvat tapauksen käsittelystä vastaava poliisi, syyttäjä, lastensuojelun työntekijä sekä OiPsy-yksikön asiantuntijat.

Tavoitteet

Muutosviestinnän tavoitteet kuvaavat, mitä haluamme lakimuutoksen viestinnässä saada aikaan. Tavoitteemme ovat:

1. Kertoa, mistä Barnahus-toiminnassa on kyse ja mitä lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksiköt tekevät.
2. Kertoa lakimuutoksen keskeisestä sisällöstä ja siitä, mitä uusi laki mahdollistaa ja velvoittaa Barnahus-toiminnassa ja -yhteistyössä.
3. Kuvata, miten THL:n rooli ja tehtävä muuttuvat lakimuutoksen myötä.
4. Varmistaa, että jokainen toimija ymmärtää uuden lain mukaisen roolinsa, vastuunsa sekä toimijoiden välisen yhteistyön ja työnjaon jatkossa.
5. Tukea selkeällä ja johdonmukaisella muutosviestinnällä lakimuutoksen toimeenpanoa sekä vähentää väärinymmärryksiä ja epävarmuutta.

Pääviestit

Muutosviestinnän yhteiset pääviestit kuvaavat, mitä haluamme lakimuutoksen viestinnässä kertoa. Pääviestit ovat viestejä, jotka haluamme välittää yleisesti kaikille kohderyhmille. Pääviestimme ja niitä tukevat alaviestit ovat:

1. Barnahus on toimintamalli, joka parantaa lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rikosepäilyjen selvitysprosesseja sekä väkivaltaa kokeneiden lasten tukea ja hoitoa.
 - Barnahus-toimintaan osallistuu useita eri alojen ammattilaisia: lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksiköt, Syyttäjälaitos ja syyttäjät, Poliisihallitus ja poliisi, lastensuojelu, sosiaalihuolto ja terveydenhuolto.
 - Toimintamallia voi kuvata talona, jossa on neljä huonetta: esitutkinta ja lapsen haastattelu, fyysisen terveyden varmistaminen, lapsen suojelu sekä lapsen psyykkinen tuki.
 - Toimintamalli perustuu eurooppalaisiin Barnahus-standardeihin, ja sitä tukee kansainvälinen Barnahus-verkosto.
2. Barnahus-toimintaa säätelevä lainsäädäntö uudistuu, ja siitä tulee lakisääteinen valtakunnallinen toimintamalli.
 - Laki lapsiin liittyvien rikosepäilyjen selvittämisessä avustavista terveydenhuollon yksiköistä tulee voimaan vuoden 2027 alussa.
 - Uusi laki korvaa vanhan lain lapseen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikoksen selvittämisen järjestämisestä.
 - Uusi laki koskee kaikkia alle 18-vuotiaita ja kaikkia rikoslajeja. Ennen lain piirissä olivat vain alle 16-vuotiaat sekä seksuaali- ja pahoinpitelyrikokset.
 - Barnahus-toiminta vakiinnutetaan lakiin: kyseessä ei ole enää hanke, vaan laissa määrätty valtakunnallinen toimintatapa lapsiin liittyvien rikosepäilyjen selvittämisessä.
3. Lakiuudistus tähtää yhtenäiseen ja monialaiseen toimintaan, jolla varmistetaan lapsen etu.

- THL:stä tulee Barnahus-toiminnan kansallinen ohjaaja ja koordinoija.
- Lapsella on oikeus yhdenvertaisiin ja tasalaatuisiin palveluihin asuinpaikastaan riippumatta.
- Yhtenäiset toimintatavat ja tiivis yhteistyö avaavat viranomaisille ja ammattilaisille ovia tiedonvaihdolle, toisilta oppimiselle ja yhdessä kehittymiselle.

4. Lakiuudistus selkeyttää viranomaisten yhteistyötä ja helpottaa monialaista tiedonvaihtoa.

- Lakiuudistus antaa Barnahus-toimintaan osallistuville viranomaisille ja ammattilaisille oikeuden vaihtaa tietoa, koota taustatiedot ja käyttää niitä päätöksenteon tukena.

5. Työn ytimessä on yhä lapsen haastattelu, ja sen rinnalle tulee uusia lapsen etua vahvistavia tehtäviä.

- Lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksiköiden tehtävät laajenevat, mutta erityisasiantuntijuus ja asema haastattelujen toteuttamisessa säilyy.
- Poliisi johtaa edelleen esitutkintaprosessia. Esitutkintaviranomaisen pyyntö käynnistää Barnahus-mallin mukaisen toiminnan.
- Lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksiköiden työ vaatii jatkossakin esitutkintaviranomaisen pyynnön.

Kohderyhmät ja viestintätarpeet

Muutosviestinnän kohderyhmät ovat ne Barnahus-toiminnan sidosryhmät, joille haluamme erityisesti viestiä lakimuutoksesta ja sen vaikutuksista. Barnahus-toiminnan yleisellä viestinnällä on myös muita kohderyhmiä. Kohderyhmämme ovat tärkeysjärjestyksessä:

- Lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksiköt (OiPsy-yksiköt)
 - Hyvinvointialueet
- Poliisi ja Poliisihallitus
- Syyttäjälaitos
- Lupa- ja valvontavirasto
- Rajaviranomaiset

Seuraavaksi kuvaamme tarkemmin kohderyhmiä, lakimuutoksen vaikutuksia kohderyhmään ja kohderyhmäkohtaisia pääviestejä.

Lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksiköt (OiPsy)

Yliopistosairaaloiden viisi erikoistunutta lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksikköä avustavat esitutkintaviranomaisia, syyttäjää ja tuomioistuimia lapsiin liittyvien rikosten selvittämisessä. Yksiköissä työskentelee tehtävään koulutettua monialainen henkilöstö.

Uusi laki selkeyttää ja laajentaa yksiköiden tehtäviä. Ne vastaavat jatkossakin lapsen haastattelusta. Yksiköiden uusi tehtävä on yhteenvedon laatiminen lasta koskevista tiedoista, jotka ovat olennaisia arvioitaessa lapsen tilanteeseen liittyviä väkivallan riskitekijöitä ja sitä, mihin toimiin esitutkinnassa ryhdytään. Taustatiedot tulee jatkossa koota yhtenäisellä lain määrittelemällä mallilla, joka sisältää riskiarvioinnin.

Jatkossa THL ohjaa ja rahoittaa yksiköiden toimintaa. Tämä laissa säädetty, kansallinen ohjaus määrittää yksiköiden työtä, ja niiden on noudatettava lakisääteistä toimintamallia. THL tekee yksiköiden kanssa

sopimukset, ohjaa yksiköiden toimintasuunnitelmien sisältöä, tarkastaa toimintakertomukset ja talouden sekä kokoaa ja vertailee tilastoja. Yksiköt toimittavat siis vuosittain kansallisesti yhdenmukaiset tilastot ja toimintakertomuksen THL:lle. Yksiköt viestivät toiminnastaan omalla yhteistyöalueellaan ja huomioivat kouluttamisessa koko yhteistyöalueen.

Kohderyhmäkohtaiset pääviestit:

- Uusi laki vakiinnuttaa Barnahus-hankkeessa kehitetyn mallin lapsiin liittyvien rikosepäilyjen selvittämisestä lakisääteiseksi, valtakunnalliseksi toimintatavaksi.
- THL vastaa jatkossa Barnahus-toiminnan eli myös yksiköiden kansallisesta ohjauksesta ja koordinoinnista.
- Lapsen haastattelu on yhä työnne perustehtävää, ja osaamisenne ja asemanne haastattelujen toteuttamisessa säilyy. Lakimuutos laajentaa tehtäviänne ja yhtenäistää työtapoja kansallisesti.
- Työnne vaatii jatkossakin esitutkintaviranomaisen pyynnön, ja toimintaanne varattu rahoitus on käytettävissä ainoastaan esitutkintaviranomaisen pyynnön sisältävään toimintaan.
- Barnahus-toiminnassa kehitettyjä koulutusmateriaaleja, toimintamalleja ja välineitä kannattaa hyödyntää sekä yhteiseen kehittämiseen osallistua.
- Toiminnan kehittäminen vaatii suunnitelmallista otetta, uusia rakenteita ja kansallista yhteistyötä.
- Kannustamme vaihtamaan hyviä käytäntöjä ja oppeja eri yksiköiden välillä sekä osallistumaan kansainvälisiin tilaisuuksiin ja koulutuksiin.

Hyvinvointialueet

Hyvinvointialueet saavat vahvempaa tukea lapsiin kohdistuvien rikosepäilyjen tunnistamiseen, arviointiin ja käsittelyyn. Uusi lainsäädäntö vahvistaa monialaista yhteistyötä, valtakunnallisesti yhtenäisiä toimintamalleja sekä OiPsy-yksiköiden tarjoamaa konsultaatiota. Tavoitteena on varmistaa, että lapset ja perheet saavat tarvitsemansa tuen, hoidon ja suojelun yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta.

Kohderyhmäkohtaiset pääviestit:

- Hyvinvointialueiden työntekijöiden käytössä on valtakunnallisesti yhtenäiset toimintamallit, ohjeet ja asiantuntijatuki.
- Ammattilaisten ei tarvitse ratkaista vaikeita tilanteita yksin, vaan tukea on saatavilla matalalla kynnyksellä
- Konsultaatio ja koulutus auttavat tunnistamaan väkivaltaa sekä sitä, milloin tarvitaan rikosprosessia, lapsen suojelutoimia, hoitoa tai niiden yhdistelmää.
- Olosuhdeselvityksiä tekeville ammattilaisille tarjotaan koulutusta lapsen haastatteluun
- Kansallisesti yhtenäinen koulutus tukee yhdenvertaisuutta koko Suomessa (esim. THL verkkokoulut).
- Lapsen tilanne arvioidaan moniammatillisesti kokonaisuutena rikosepäilyn, suojelun, terveyden ja psyykkisen tuen näkökulmasta.
- Tavoitteena on vähentää lapsen kuormittumista ja estää palvelujen pirstaloitumista
- Barnahus/Uusi laki ei korvaa hyvinvointialueiden perustehtävää vaan tukee sen toteuttamista. Lastensuojelun, sosiaalihuollon ja terveydenhuollon vastuut säilyvät ennallaan

Poliisi ja Poliisihallitus

Esitutkintaviranomainen, kuten poliisi, johtaa rikosepäilyn selvittämistä ja esitutkintaa. Esitutkintaviranomaisen pyyntö käynnistää OiPsy-yksikön työn, jolloin yksiköllä on oikeus tarkastella lapsen tietoja. Esitutkintaviranomainen voi pyytää OiPsy-yksikköä tutkimaan lasta, avustamaan lapsen kuulemisessa, suunnittelemaan kuulemista, arvioimaan lapsen kertomuksen luotettavuutta tai rikoksen aiheuttamaa haittaa.

Uusi laki ei muuta poliisin perustehtävää. Poliisi vastaa edelleen esitutkinnasta ja rikosepäilyn selvittämisestä. Poliisilla on kuitenkin aiempaa vahvempi monialainen tuki, kun Barnahus-toimintamalli

vakiinnutetaan lakiin. Poliisi osallistuu monialaiseen arviointiin. Poliisihallitus ohjaa puolestaan poliisin toimintaa. THL johtaa kansallista Barnahus-toimintaa ja sen kehittämistä.

Poliisi voi hyödyntää jatkossa OiPsy-yksikön tukea kaikissa lapsiin kohdistuvissa rikoksissa ja rikoksissa, joissa rikoksesta tai rikollisesta teosta epäilty tai todistaja on lapsi. Se saa tietoa toimintatavoista omalta OiPsy-yksiköltään. Poliisilla on oikeus ja velvollisuus pyytää yhdenmukaisesti laadittua taustayhteenvetoa lapsen tiedoista. Jokaiselle alueelle osoitetaan OiPsy-yksiköstä taustayhteenvetojen tekijä, joka voi olla sijoitettuna myös poliisiasemalle.

Kohderyhmäkohtaiset pääviestit:

- Poliisi johtaa edelleen esitutkintaa. Esitutkintaviranomaisen pyyntö käynnistää oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksikön työn.
- Voit pyytää apua oman alueesi OiPsy-yksiköltä, vaikka omassa kaupungissasi ei olisi yksikköä.
- Barnahus-toiminnassa kehitettyjä koulutusmateriaaleja, toimintamalleja ja välineitä kannattaa hyödyntää.
- Poliisihallitus suunnittelee, kehittää, johtaa ja valvoo poliisitoimintaa ja sen tukitoimintoja alaistensa poliisiyksiköiden osalta. THL ohjaa OiPsy-yksiköiden toimintaa.

Syyttäjälaitos

Syyttäjä vastaa syyteharkinnasta ja osallistuu rikosepäilyn arviointiin jo esitutkintavaiheessa.

Uusi laki ei muuta syyttäjän tehtävää, mutta vahvistaa sen käytettävissä olevaa tietoa ja monialaista tukea. Syyttäjä saa käyttää lapsen tiedoista laadittua taustayhteenvetoa. Syyttäjällä on oikeus ja velvollisuus pyytää yhdenmukaisesti laadittu taustayhteenveto lapsen tiedoista.

Kohderyhmäkohtaiset pääviestit:

- THL vastaa jatkossa Barnahus-toiminnan kansallisesta ohjauksesta, kehittämisestä ja koordinoinnista. Se ohjaa siis OiPsy-yksiköiden toimintaa.
- Lasten ja nuorten oikeuspsykologian ja -psykiatrian yksiköt avustavat esitutkintaviranomaisia, syyttäjää ja tuomioistuimia lapsiin liittyvien rikosten selvittämisessä. Ne vastaavat pyydettäessä lapsen kuulemisen toteuttamisesta tai siinä avustamisesta sekä lapsen tietojen kokoamisesta taustayhteenvetoon.
- Moniammatilliseen asiantuntijaryhmään osallistuvat tapauksen esikäsittelystä vastaava poliisi, syyttävä, lastensuojelun työntekijä sekä OiPsy-yksikön asiantuntijat. Moniammatilliset tapaamiset kuuluvat siis myös syyttäjälle.

Lupa- ja valvontavirasto

Lupa- ja valvontavirasto valvoo sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Lupa- ja valvontavirasto on vastannut vuoden 2026 alusta alkaen niistä vanhan lain mukaisista tehtävistä, jotka kuuluivat aiemmin aluehallintovirastoille.

Uuden lain myötä osa Lupa- ja valvontaviraston tehtävistä siirtyy THL:lle. Jatkossa THL vastaa Barnahus-toiminnan valtakunnallisesta ohjaamisesta, koordinaatiosta ja rahoittamisesta, ja Lupa- ja valvontaviraston rooli painottuu sen perustehtävään, eli sosiaali- ja terveydenhuollon laillisuuden valvontaan. Hallinnollinen vastuu siirtyy THL:lle, kun valvontavastuu säilyy Lupa- ja valvontavirastolla.

Kohderyhmäkohtaiset pääviestit:

- Opettelemme molemmat toistemme uusia rooleja. Tarvitsemme toisiamme ja olemme halukkaita yhteistyöhön.
- Luodaan yhdessä toimivat ja molempia toimijoita tukevat käytännöt esimerkiksi kirjaamiseen ja tiedonvaihtoon.
- Toimiva yhteistyö auttaa sekä THL:ää että Lupa- ja valvontavirastoa onnistumaan tehtävissään ja rooleissaan sekä lapsen edun toteuttamisessa.

Rajaviranomainen

Barnahus-lain muutoksen tavoitteena on vahvistaa rikoksen uhriksi joutuneiden lasten oikeuksien toteutumista sekä varmistaa, että lapset saavat tarvitsemansa tuen, tutkimukset ja viranomaisyhteistyön yhdenvertaisesti ja lapsiystävällisesti. Rajaviranomaisilla on tärkeä rooli lasten tunnistamisessa, suojelemisessa ja asian ohjaamisessa oikeiden viranomaisten ja Barnahus-palveluiden piiriin.

Kohderyhmäkohtaiset viestit

- Lapsen etu ja turvallisuus varmistetaan rajaturvallisuuden ja rikostorjunnan yhteistyöllä
- Yksiköiden palvelut voivat käynnistyä myös rajaviranomaisen pyynnöstä

Viestinnän vaiheet

Tämä muutosviestintäsuunnitelma kattaa seuraavat viestinnän vaiheet:

Vaihe	Lain valmistelu	Lain hyväksyminen	Lain voimaantulo	Ensimmäinen toimintavuosi
Ajankohta	syksy 2026	syksy 2026	vuodenvaihte 2027	vuosi 2027
Keskeiset aiheet	lain valmistelun eteneminen suunniteltu sisältö THL:n sisäinen organisointuminen ja valmistautuminen	hyväksytyn lain sisältö THL:n organisoituminen, tehtävä ja toimintamalli jatkoksa sisäisesti ja ulkoisesti lain voimaantuloon tai	lain voimaantulo ja lakimuutokset sopimusten laadinta ja raportoinnista muistuttaminen tulevan vuoden olennaiset	ajankohtaisista tehtävistä ja vastuista muistuttaminen vuosikello (sopimukset, raportointi, yhteinen kehittäminen, toiminta-

	viestintä lain tulkinnan aikataulusta	toimeenpanoon liittyvät yksityiskohdat	tehtävät ja vastuut	kertomus, tilastot)
	kohderyhmien avointen kysymysten kartoittaminen			

Kanavat

Muutosviestinnässä hyödynnämme seuraavia kanavia:

- Barnahus-verkkosivu (<https://barnahus.fi>)
- THL:n Barnahus-sivu (nykyinen hankesivu <https://thl.fi/tutkimus/hankkeet/barnahus-hanke>, tuleva palvelut-sivu)
- Koulutukset
- Omat tapahtumat (hybriditapahtumat ja webinaarit)
- Tapahtumiin, messuihin ja konferensseihin osallistuminen (ständi ja esityksiä), kuten
 - Oikkaripäivät
 - Lapsiin kohdistuneiden rikosten tutkinnan neuvottelupäivät
- Uutiskirjeet
 - Barnahus-uutiskirje
 - THL:n lapset ja nuoret -uutiskirje
 - Rikoksentorjuntaneuvoston uutiskirje
- Sosiaalinen media
 - THL:n LinkedIn-kanava
 - Barnahus-asiantuntijoiden henkilökohtaiset tilit / Sini Stolt
- Julkaisut, esitteet, sivustot
 - Barnahus-hankkeen loppujulkaisu
 - THL:n Päätösten tueksi -julkaisusarja
 - THL:n Ohjeita ammattilaiselle -sivusto
- Mediaviestintä ammattilehtiin
 - Haaste-lehti

- Poliisi & Oikeus -lehti
- Tehy-lehti
- Talentia-lehti
- Teams-kokoukset ja muut digitaaliset alustat tai foorumit
 - Barnahus-hankkeen Johdon valmennuksen digitaalinen alusta (syyskuuhun 2026 asti)
 - Barnahus-toiminnan yhteistyötila (tulossa)
 - Yhteistyötila OiPsy-yksiköiden kanssa (tulossa)
 - OiPsy-yksiköiden kuukausikokoukset (syksyn 2026 ajan)
- Kohderyhmien omat kanavat ja verkostot
 - Poliisi
 - Poliisin intranet Sinetti
 - Lapsirikostutkinnan koulutustapaamiset
 - Lapsirikostutkijoiden ja -tutkinnanjohtajien sähköpostilista
 - Poliisihallituksen ja poliisiyksiköiden välinen suora viestintä
 - Polamkin täydennyskoulutukset poliiseille, erityisesti lapsirikostutkinnan erityiskoulutus
- Henkilökohtaiset yhteydet ja tapaamiset
 - Saara Asmundela, Poliisihallitus
 - Yrjö Reenilä ja Pia Mäenpää, Syyttäjälaitos

Toimenpiteet ja vastuut

Muutosviestinnän toimenpiteet on jaettu viestinnän vaiheiden mukaan: lain valmistelu, lain hyväksyminen, lain voimaantulo ja ensimmäinen toimintavuosi.

Lain valmistelu

Kanava/keino	Sisältö	Kohderyhmä
Sisäinen viestintä lainvalmistelun etenemisestä ja lain tulokannan aikataulusta	Millaista raportointia, tilastointia ja henkilöresursseja uusi laki vaatii THL:ltä?	THL:läiset

Tietopaketti lakimuutoksesta	Perustiedot lakimuutoksesta, sen sisällöstä ja toimijoiden rooleista versioitavaksi ja hyödynnettäväksi eri kanavissa ja kohderyhmittäin. Pakettia päivitetään, kun lakimuutos on hyväksytty.	Kaikki
Oma osio lakimuutokselle Barnahus-verkkosivuille	Näin laki ja THL:n rooli muuttuu ja tätä se tarkoittaa kohderyhmille. Mahdolliset taustamateriaalit voidaan jakaa täällä.	Kaikki
Barnahus-verkostokirje	Lain valmistelun etenemisestä ja lain tulkinnan aikataulusta (ei tulkita ennen lain hyväksyntää) päivittäminen. Linkitys lakimuutoksen sivulle Barnahus-verkkosivulla.	Kaikki
UKK:n kokoaminen lakimuutoksesta	Kohderyhmiä askarruttavien kysymysten kerääminen viimeisessä johdon valmennuksessa / kehittämisohjelman viidennessä tapaamisessa.	OiPsy-yksiköt, poliisi
UKK:n kokoaminen lain soveltamisesta	Pohja, johon kerätään THL:n juristien vastauksia, jotta ohjeet lain tulkinnasta ovat yhtenäisiä.	OiPsy-yksiköt, poliisi
Johdon koulutus	Lain valmistelun etenemisestä ja lakimuutoksen sisällöstä kertominen koulutuksessa.	OiPsy-yksiköt, poliisi

Lain hyväksyminen

Kanava/keino	Sisältö	Kohderyhmä
Sisäinen viestintä uusista tehtävistä ja sisäisistä suunnitelmista	Lakimuutoksen sisältö ja THL:n rooli. Keitä muutos THL:n sisällä koskettaa?	THL:läiset
THL:n tiedote lakimuutoksesta (STM:n toteuttaman tiedottamisen jälkeen)	Lakimuutoksen sisältö ja THL:n koordinaatorooli	Kaikki
Tiivis uutiskirjenosto lakimuutoksesta sekä Barnahus-verkosto-kirjeessä että THL:n lapset ja nuoret - uutiskirjeessä	Lakimuutoksen läpimeno, aikataulu ja olennainen sisältö. Viestin voi välittää myös muille relevanteille uutiskirjeille, kuten Rikostorjunnan uutiskirje.	Kaikki
Postaus THL:n LinkedInissä, esim. tiedotteen jako tai ohjaus Barnahus-verkkosivulle	Lakimuutoksen sisältö ja THL:n koordinaatorooli	Kaikki
Jaettava esitysmateriaali tietopaketin pohjalta	Yleinen esitysmateriaali lakimuutoksesta ja Barnahus-toiminnasta THL:n ja sidosryhmien hyödynnettäväksi	Kaikki
Tietopaketin jakaminen Teams-kanavilla tai yhteistyöalustoilla	Tietopaketin jakaminen ja yhteystiedot lisäkysymyksille	OiPsy-yksiköiden ja hyvinvointialueiden johto
Mediaviestintä: tiivis tiedote/taustatietopaketti ammattimediaihin	Lakimuutoksen sisältö, THL:n koordinaatorooli, kohderyhmien uuden lain mukaiset tehtävät sekä	Kaikki/kohderyhmittäin

	monialainen yhteistyö ja tiedonvaihto	
Kohderyhmäkohtaiset ohjeistukset/infopaketit/esitysmateriaalit tapaamisiin ja koulutuksiin	Lakimuutoksen sisältö, olennaiset muutokset ja mahdollisuudet kohderyhmälle	Kohderyhmittäin Koulutuksia: Lapsen haastattelu (OiPsy-yksiköt, poliisit) Lapset ja väkivalta (sosiaalityöntekijät)
Etäinfotilaisuudet	Kohderyhmäkohtaiset Teamsit, joissa käydään läpi lakimuutosta.	Kohderyhmittäin
Viesti lain läpimenosta	Laki on hyväksytty, tätä se tarkoittaa vastuille ja yhteistyölle. Sopimukset laaditaan THL:n kanssa tammikuussa.	OiPsy-yksiköiden johto
Viesti lain läpimenosta	Laki on hyväksytty, tätä se tarkoittaa vastuille ja yhteistyölle.	Poliisihallitus
Viesti lain läpimenosta	Laki on hyväksytty, tätä se tarkoittaa vastuille ja yhteistyölle. Syyttäjän rooli moniammatillisissa tapaamisissa.	Syyttäjälaitos
Viesti lain läpimenosta	Laki on hyväksytty, tätä se tarkoittaa vastuille ja yhteistyölle. OiPsy-yksiköt laativat sopimukset THL:n kanssa tammikuussa.	Lupa- ja valvontavirasto
Helposti jaettava videotervehdys Barnahus-verkkosivulle	Lakimuutoksen sisältö, puhujana Sini Stolt tai Rika Rajala	Kaikki

Ohjeistus OiPsyille omalla yhteistyöalueellaan lakimuutoksesta viestimiseen	Lakimuutoksen sisältö ja mitä hyvinvointialueiden on hyvä tietää	OiPsy-yksiköt, välillisesti hyvinvointialueet
Puheenvuorot muiden järjestämissä tapahtumissa, messuilla ja konferensseissa	Uuden lain sisältö, THL:n uusi rooli, olennaisten kohderyhmien uudet tehtävät ja monialainen yhteistyö	OiPsy-yksiköt: Oikkaripäivät, muitakin kohderyhmiä
Barnahus-hankkeen loppuraportti	Uuden lain käsittely loppuraportin sisältöön sopivalla tavalla	OiPsy-yksiköt, poliisi, syyttäjä
Barnahus-esitteen päivittäminen	Sisällön päivittäminen uuden lain mukaisesti	Kaikki

Lain voimaantulo

Kanava/keino	Sisältö	Kohderyhmä
THL:n tiedote lain voimaantulosta	Uuden lain mukainen Barnahus-toiminta alkaa, mitä se tarkoittaa esimerkiksi keväällä 2027	Kaikki
Viestintä lain voimaantulosta ja sen muutoksista/tuomista mahdollisuuksista (THL:ltä pohja OiPsy-yksiköiden muokattavaksi ja käytettäväksi)	Tiedonvaihdon mahdollisuudet, esim. sosiaalihuollon uudet mahdollisuudet saada taustatietojen yhteenveto	Laajemmat yhteistyötahot, kuten hyvinvointialueet
Tiivis uutiskirjenosto lakimuutoksesta sekä Barnahus-verkkokirjeessä että THL:n lapset ja nuoret -uutiskirjeessä	Uuden lain mukainen Barnahus-toiminta alkaa, mitä se tarkoittaa esimerkiksi keväällä 2027. Viestin voi välittää myös muille relevanteille	Kaikki

	uutiskirjeille, kuten Rikoksentorjunnan uutiskirje	
Postaus THL:n LinkedInissä, esim. tiedotteen jako tai ohjaus Barnahus-verkkosivulle	Lakimuutokset sisältö ja THL:n koordinaattorooli	Kaikki
Mediaviestintä: tiivis tiedote/taustatietopaketti ammattimedioihin	Uuden lain mukainen Barnahus-toiminta alkaa, mitä se tarkoittaa. Kohderyhmän uuden lain mukaiset tehtävät.	Kaikki/kohderyhmittäin
Barnahus-toiminnan oma sivu THL:n verkkosivuilla	Tiiviisti lakimuutoksesta, THL:n roolista ja linkitys Barnahus-verkkosivulle	Kaikki
Barnahus-verkkosivun päivittäminen uuden lain mukaiseksi	Vanhentuneen materiaalin poistaminen ja päivittäminen uudella	Kaikki
Video hyödynnettäväksi verkkosivuille, esityksiin ja somekanaviin	Eri toimijoiden rooleja ja vastuita Barnahus-toiminnassa kuvaava video.	Kaikki
Vuosikello tehtävistä ja vastuista verkkosivuille ja esim. sähköpostitse OiPsy-yksiköiden johdolle	Aikataulu ja ohjeet sopimuksille, raportoinnille, yhteiselle kehittämiselle, toimintakertomuksille ja tilastoinnille	OiPsy-yksiköt
Opas seksuaalirikoksen uhriksi joutuneen lapsen tutkimisesta	Miten uusi laki vaikuttaa lapsen tutkintaan ja viranomaisten yhteistyöhön, oppaan sisältöön sopivalla tavalla.	OiPsy-yksiköt, poliisi, syyttäjä

Ensimmäinen toimintavuosi

Kanava/keino	Sisältö	Kohderyhmä
Uutiskirje hankkeen päättymisestä, mutta Barnahus-toiminnan jatkumisesta. Tarvittaessa OiPsy-yksiköiden viestintä yhteistyöalueilleen.	Barnahus-hanke on päättynyt, mutta työ jatkuu. Tammikuu kuuluu kuitenkin järjestäytyessä. Linkitys Barnahus-verkkosivuille, jossa toiminnan vuosikello.	Kaikki
LinkedIn-postaus hankkeen päättymisestä, mutta Barnahus-toiminnan jatkumisesta.	Barnahus-hanke on päättynyt, mutta työ jatkuu. Linkitys Barnahus-verkkosivuille.	Kaikki
Tammikuu: viesti sopimuksista	Muistutus sopimusten laadinnasta tammikuussa 2027.	OiPsy-yksiköiden johto
Helmikuu: viesti raportoinnista	Raportointi pitää toimittaa THL:lle maaliskuussa 2027.	OiPsy-yksiköiden johto
Huhtikuu: viestintä OiPsy-yksiköille tulevan vuoden budjetista	THL määrittelee seuraavan vuoden toimintabudjetin.	OiPsy-yksiköiden johto
Viestintä yhteisestä kehittämisestä, kun muut järjestäytymiseen liittyvät asiat on tehty.	THL, OiPsy-yksiköt ja Poliisihallitus tekevät jarkossa yhteistyötä.	Kaikki

Seuranta ja arviointi

Seuraamme ja arvioimme muutosviestinnässä onnistumista kolmella tasolla:

1. Tietoisuus: Tavoittiko viestintämme kohderyhmät?
2. Ymmärrys: Ymmärsivätkö kohderyhmät muutoksen sisällön ja oman roolinsa?
3. Sitoutuminen ja toiminta: Tukiko viestintä muutoksen toimeenpanoa?

Arvioimme onnistumista seuraavilla mittareilla:

Mittarit

1. Tietoisuus

- Barnahus-sisältöjen verkkosivukäynnit, materiaalien lataukset, tilaisuuksien osallistujamäärät ja Barnahus-verkkokoulun kävijämäärät
- Lakimuutosta käsittelevien viestien tavoitavuus, uutiskirjeiden avaukset, tilaisuuksien osallistujamäärät
- THL:n roolia käsittelevien sisältöjen tavoitavuus
- Kohderyhmäkohtaisten tilaisuuksien osallistujamäärät, materiaalien jakelu
- Yhteistyötä käsittelevien tilaisuuksien määrä ja osallistujamäärät
- Kohderyhmien mahdollisuus osallistua keskusteluun: tilaisuudet, UKK:t, kysymysten määrä
- Viestintäyhteyden avaaminen Lupa- ja valvontavirastoon: yhteyshenkilön selvittäminen ja yhteydenpidon aloittaminen

2. Ymmärrys

- Kysely tai haastattelut keskeisille toimijoille tai tilaisuuksien osallistujille

- Osuus vastaajista, jotka kokevat ymmärtävänsä Barnahus-toiminnan tarkoituksen ja OiPsy-yksiköiden tehtävät
- Osuus vastaajista, jotka kokevat tuntevansa lain keskeisen sisällön ja tärkeimmät muutokset
- Osuus vastaajista, jotka tunnistavat THL:n uuden roolin ja tehtävät
- Osuus vastaajista, jotka kokevat ymmärtävänsä oman roolinsa ja vastuunsa uudessa toimintamallissa
- Osuus vastaajista, jotka kokevat ymmärtävänsä eri toimijoiden työnjaon ja yhteistyörakenteen
- Saatu palaute, viestinnän selkeyttä ja johdonmukaisuutta koskevat arviot

3. Sitoutuminen ja toiminta

- Kysely tai haastattelut keskeisille toimijoille tai tilaisuuksien osallistujille
- Keskeisten toimijoiden kyky kuvata Barnahus-malli ja OiPsy-yksiköiden rooli omassa työssään
- Osuus vastaajista, jotka arvioivat ymmärtävänsä, miten uusi laki vaikuttaa omaan toimintaan tai yhteistyöhön
- Osuus vastaajista, jotka kokevat olevansa valmiita toimimaan uuden roolin mukaisesti
- Keskeisten toimijoiden kokemus yhteistyön selkeytymisestä ja toimivuudesta
- Annetuissa aikatauluissa ja ohjeistuksissa pysyminen, OiPsy-yksiköt noudattavat annettua aikataulua ja ohjeita esimerkiksi toiminnan suunnittelussa, tilastoinnissa ja toiminnasta raportoinnissa.
- Saatu palaute, epäselvyyksien, väärinkäsitysten ja kriittisten huolenaiheiden väheneminen sekä kokemus muutoksen ennakoitavuudesta ja hallittavuudesta.

Kohderyhmien reaktioita, joista tiedämme onnistuneemme muutosviestinnässä:

“Ymmärrän, mistä Barnahus-toiminnassa on kyse.”

“Ymmärrän uuden lain keskeisen sisällön.”

“Ymmärrän THL:n roolin uudessa toimintamallissa.”

“Ymmärrän oman organisaationi roolin ja vastuut.”

“Ymmärrän eri toimijoiden työnjaon ja yhteistyörakenteen.”

“Koen saaneeni riittävästi tietoa muutokseen valmistautumiseksi.”

“Koen muutoksen tavoitteet ja vaikutukset selkeiksi.”

Oheisia väittämiä voi hyödyntää esimerkiksi kohderyhmille toteutettavissa kyselyissä tai vaikkapa Mentimeter-mittauksessa tapahtumissa.